

A magyar pásztorkutyák régi elnevezéseiről:

Pethe Ferenc 1815-ben megjelent „Természet História és Mesterségtudomány” című művében a következőt olvashatjuk a **pumiról**: „Ez is van, kitsiny, nagy ezer és mindenféle színű...;

-Ennek feje legjobban közelít a rókáéhoz...” A képaláírás tehát PUMI, azonban a szöveges részben láthatóan nem a ma így ismert kutya szerepel.

73. Pumi őrzőkutya. (Pethe után.)

Ugyanitt tanulságos a „**kovasz őrző kutya**” leírása is: „... nagyságára olyanforma, **mint egy kőök-farkas; fülei fennálló**k, szőre valamennyire bolyhos, legalább nem sima, a' farka kerekedése pedig alólról, bojhos; színe gyakran barnás-fekete, de különben számtalan, többnyire szennyes-színű...” Amint látjuk, ez a kutya semmiképpen nem lehet a kuvasz, hiszen kis termetű, és mindenféle színű, felálló fülű. Mai fogalmaink szerint sokkal inkább a pumit ismerhetjük fel a leírásban.

Kuvasz őrző kutya. (Pethe után.)

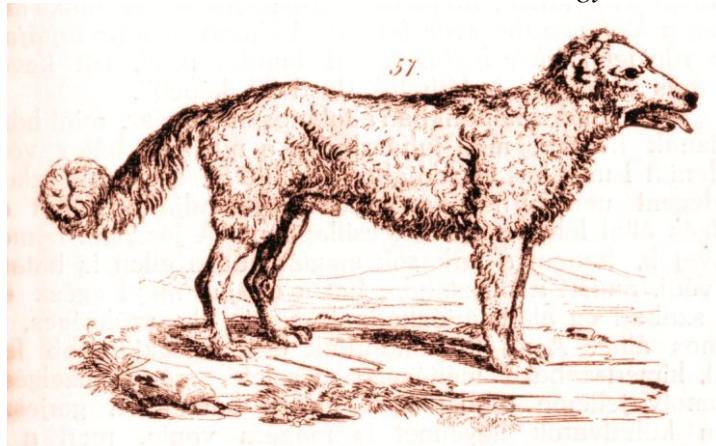
Méhely Lajos 1901.-ben felkérésre Brehm: Az állatok világa c. művébe írt a **puliról** a következőképpen: „...**Arcorra a sakáléra** emlékeztet, a rókáénál valamivel vaskosabb; meglehetősen hosszú, előfelé keskenyedő és hegyes. Egymáshoz közel álló füle nagy, **tövében széles, fölfelé hegyesedő, rendesen egyenesen fölálló**, azonban, ha az állat fél, gyanakszik vagy szégyenkezik, fülét egyenesen hátra fekteti, mint a sakálok teszik.../lábjegyzet: Ne tévesszük össze a pulival a némely vidéken (pl.Zalában) gyakori és szintén juhokkal járó u.n. p u m i –t, mely nagyobb és magasabb termetével, lecsüngő fülével, hosszabb és lágyabb szőrzetével, szennyes barnás-szürke színével és bozontosan szőrös arcával kétségtől a selyemszőrű kutyákra(pincsekre) vall.../”

-ismét a puliról: „...Szőrözete arcorrán és végtagjainak elülső oldalán rövid, homlokán, feje tetején és füle külső oldalán jóval hosszabb...” „Leginkább hasonlít a németországi spickutyához, csakhogy gyöngédebb alkatú, füle nagyobb, arcorra hosszabb és hegyesebb...” Méhely ugyanitt még leírja a cigánykutyát, a pusztai kutyát, a pusztai spiccet,

és a német csordás ebet, melyek szoros rokonságban állnak egymással és a pulival. Ebben a leírásban is inkább a mudira ismerhetünk, de semmi esetre sem a puli jellemzőit láthatjuk.

Miskolczi Gáspár 1691-ben papírra vetett sorait, miszerint a juhász köteles: „...mind őmaga tellyes erejével, mind komondorinak segítségével őket őrizni...”

Az tehát bizonyos, hogy a komondornak nevezett kutya nyájőrző feladatot látott el, azonban mit is neveztek komondornak? Hanák János 1846-ban *magyarhoni komondor*

néven a kuvasznak megfelelő kutyát ír le, melynek illusztrálásául a néhány évvel korábban Treitschke könyvében *gubancos magyar juhászkutya* névvel

és a komondor jellemzésével leírt kutya képét rajzolja át. (Ugyanebben a könyvben Treitschke *borzas magyar juhászkutya* néven leírja a kuvaszt is.) Érdekes módon a komondor leírásokban nem fordul elő a kuvasz elnevezés, azonban a kuvasz jellemzése során rendszeresen visszatér a másik fajta: *Magyar komondor*, *hattyú-*, *ordas-*, *kormos-*, *vörös komondor* /Méhely 1901/, *magyar sima fejű komondor* /Monostori 1909/, *hullámosszőrű komondor* /Kerpely/, *sima- vagy hullámosszőrű komondor* /Fényes Dezső/.

Mint láthattuk, a ma használatos elnevezések a XX. század elején történt rendszerezés eredményeképpen jöttek létre, tehát kijelenthetjük: *az ezt megelőző időszakban keletkezett leírásokban használt fajtanevek korántsem biztos, hogy a ma ismert hasonló nevű kutyafajtákat jelölik.*

Különösen szembetűnő a pumi és a kuvasz esetében, hiszen a fent bemutatott két fajtát ábrázoló 1915-ben kiadott rajzot mindkét fajta esetében használják a történelmi adatok között, pedig a könyv szöveges részéből egyértelműen kiderül az ellentmondás.

Árkosi József